

عکس: شانا

رشد ۷۹ درصدی درآمد نفتی در سال ۱۴۰۱

مدیرعامل شرکت ملی نفت درگفت‌وگو با «ایران اقتصادی»: توسعه فاز ۱۱ پارس جنوبی در گذشته معطل حضور خارجی‌ها مانده بود، که با روی کار آمدن دولت سیزدهم با ابتکاری هوشمندانه روند توسعه این فاز به صورت جدی در دستور کار قرار گرفت

گفت‌وگو

مجید میرزا حیدری

روزنامه نگار

شرکت ملی نفت ایران از سال ۱۳۳۰ تاکنون عهده دار سامان بخشیدن و سیاستگذاری فعالیت‌های صنعت نفت اعم از اکتشاف، حفاری، تولید، پژوهش و توسعه و همچنین صادرات نفت و گاز بوده است.

این شرکت با در اختیار داشتن ذخیره‌های عظیم هیدروکربوری، یکی از بزرگترین شرکت‌های نفتی جهان به شمار می‌آید.

با پیشرفت دانش و فناوری صنعت نفت و پیچیده‌تر شدن مناسبت‌های اقتصادی و سیاسی، جایگاه شرکت ملی نفت ایران نیز ارتقا یافته است. از این روسیاست‌های ملی، منطقه‌ای و همکاری با کشورهای مهم صنعتی در زمینه تأمین انرژی و ایجاد ثبات در بازارهای جهانی نفت در دستور کار این شرکت قرار دارد.

شرکت ملی نفت ایران براساس اصل ۴۴ قانون اساسی با تقویض اختیار به بخش‌های گوناگون، ضمن نظارت عالی بر فعالیت صنعت نفت، اقدام مؤثر در زمینه تأسیس بنگاه‌های اقتصادی به انجام رسانده است. همچنین با تأمین منابع مالی و اقلام مورد نیاز توسعه و رشد در راستای به روزرسانی دانش و فناوری در زمینه اکتشاف، حفاری و بهره‌برداری با اعتماد به متخصصان و کارکنان ایرانی،

گام‌های بلندی در این راه برداشته است.

شرکت ملی نفت ایران مجموعه‌ای سازمان یافته از واحدهای مدیریتی بوده که نقش مهمی در توسعه صنعت نفت، گاز و پتروشیمی در کشور دارد.

با توجه به نقش بی‌بدیل شرکت ملی نفت ایران در توسعه صنعت نفت، گفت‌وگویی با محسن خجسته مهر، مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران صورت گرفته که با هم مرور می‌کنیم.

● با توجه به تأخیر دولت‌های قبل در راه‌اندازی فاز ۱۱ پارس جنوبی اما این فاز در دولت سیزدهم به نتیجه خوبی رسید، وزارت نفت چه اقداماتی انجام داد؟

با تدبیر شرکت ملی نفت ایران برای

سرعت بخشی به طرح توسعه فاز ۱۱ میدان مشترک پارس جنوبی در دولت سیزدهم و به منظور مدیریت زمان، هزینه و تولید زود هنگام، تصمیم بر آن شد که سکوی C۱۲ از موقعیت خود جدا شده و به موقعیت B۱۱ منتقل شود و به منظور حفظ یکپارچگی سکو، تصمیم بر آن شد که سکو به صورت کامل و در یک عملیات Single Lift برداشته شود.

به همین منظور مطالعات پیچیده مهندسی انجام و با استفاده از توان مهندسی داخل و با نوآوری و ایده‌های نو بویژه در زمینه جداسازی اولیه، اقدام‌های منحصربه‌فردی انجام شد.

با توجه به وزن حدود ۳۲۰۰ تنی این سکوی سرچاهی که جزو سنگین‌ترین سازه‌های دریایی و سکوهای پارس جنوبی است، به جرأت می‌توان گفت که انجام این جداسازی با وزن ذکر شده مبتنی بر الزامات و استانداردهای اج‌اس‌ای بوده و انجام مهاربندی در دریا با وجود اینکه درصد بالایی از بدی شرایط آب و هوایی وجود دارد، در نوع خود عملیاتی بی‌نظیر و منحصربه‌فرد در تاریخ صنعت نفت ایران است. از نظر مهندسی و توان لجستیکی جمهوری اسلامی در افکار عمومی و در محیط‌های منطقه‌ای و بین‌المللی اهمیت بالایی دارد.

توسعه فاز ۱۱ پارس جنوبی نتیجه اعتماد به متخصصان ایرانی است و با تکمیل توسعه این فاز روزانه ۵۶ میلیون مترمکعب به تولید گاز کشور افزوده می‌شود که درآمد سالانه ۵ میلیارد دلاری به همراه خواهد داشت.

باید گفت که با آغاز به کار دولت سیزدهم، رویکردهای مهمی در شتاب بخشی به توسعه میدان‌های مشترک در شرکت ملی نفت ایران ترسیم شد که براساس آن برای بخش‌هایی از میدان‌های مشترک که دچار تأخیر در توسعه بود، یک برنامه هشت‌ساله تدوین شد.

واقعیت این است که توسعه فاز ۱۱ پارس جنوبی در گذشته معطل حضور خارجی‌ها مانده بود، که با روی کار آمدن دولت سیزدهم و بهره‌گیری از فرصت‌ها و توان داخل و با یک ابتکار هوشمندانه روند توسعه این فاز به صورت جدی در دستور کار قرار گرفت. ناگفته نپیادست که با تأکیدهای رئیس جمهوری و اولویت‌دهی به طرح توسعه فاز ۱۱ در سال ۱۴۰۰، شاهد شتاب‌بخشی توسعه این فاز در بخش‌های

مختلف از جمله حفاری و تأمین خطوط لوله بودیم، همچنین به جای ساخت سکو که در خوش‌بینانه‌ترین حالت سه سال به طول می‌انجامد تصمیم بر آن شد که از سکوی فاز ۱۲ که دیگر راندمان بالایی نداشت، استفاده کنیم.

در این راستا، جابه‌جایی سکوی ۱۲ و نصب موفقیت‌آمیز آن در موقعیت فاز ۱۱ میدان گازی پارس جنوبی به‌وسیله شناور «اوشنیک» صورت گرفت که با توجه به نبود تجربه جابه‌جایی سکو در دریا با قاطعیت می‌توان گفت این اقدام دستاورد بزرگی است که در دولت سیزدهم رقم خورده است. به بیان روشن‌تر جابه‌جایی سکویی با وزن بیش از ۳۲۰۰ تن که به فعالیت‌های دقیق و پیچیده مهندسی با ریسک بالا نیاز دارد، اقدامی است که به همت مهندسان ایرانی و برای نخستین بار در کشور انجام شده و از این جهت ستودنی است. باید توجه داشت که از منظر اقتصادی و افکار عمومی و منطقه‌ای، توسعه فاز ۱۱ از اهمیت بسیار بالایی برخوردار بود که خوشبختانه توسعه این فاز با اعتماد به متخصصان ایرانی و سیاست تولید حداکثری با حداقل زمان و هزینه در دولت سیزدهم به ثمر نشست.

با بهره‌برداری از فاز ۱۱ پارس جنوبی، بخشی از ناترازی گاز جبران خواهد شد. فراموش نکنیم که ارزش کل سرمایه‌گذاری در مجموع و با بهره‌برداری کامل از این فاز، ۴٫۸ میلیارد دلار خواهد بود و درآمد سالانه ۵ میلیارد دلاری را به دنبال خواهد داشت.

● از افزایش تولید و صادرات نفت خام و میعانات گازی به عنوان یکی از اقدامات مهم در دولت سیزدهم یاد می‌شود شرکت ملی نفت ایران و وزارت نفت چه تدابیری را در این راستا اجرایی کردند؟

با از بین رفتن برجام در دولت گذشته بیش از یک میلیون بشکه ظرفیت تولید نفت کشور به دلیل تحریم‌های غربی و نبود تعمیرات به‌موقع تأسیسات نفتی کاهش یافت، اما در دولت سیزدهم با هزینه ۵۰۰ میلیون دلاری و در مدت ۶ ماه توانستیم در آغاز به‌کار خود در این دولت این ظرفیت از دست‌رفته را برگردانیم. در زمان آغاز به‌کار دولت سیزدهم تلاش کردیم تصمیم‌ها و برنامه‌ریزی‌ها را در کمترین زمان ممکن انجام دهیم،

بنابراین برخی از دستاوردهای امروز ما همچون افزایش دو برابری در صادرات نفت به سبب همان تصمیم‌ها در شروع کار خود بوده است. ۲۰ ماه پیش صادرات نفت به روزانه کمتر از ۳۰۰ هزار بشکه رسیده بود و وجود حدود ۸۰ میلیون بشکه میعانات گازی روی آب در خلیج فارس در حال تبدیل شدن به پاشنه آشیل صنعت نفت بود.

راهکار دولت قبل برای حل این موضوع افزایش تعداد نفتکش‌های اجاره‌ای و هزینه ۴۵۰ میلیون دلاری سالانه در این زمینه بود و بیش از سه سال میعانات گازی تولید کشور را روی آب ذخیره کرده بودند. اما دولت سیزدهم صادرات نفت کشور را در سخت‌ترین شرایط ممکن دو برابر کرد. در ابتدای آغاز به‌کار دولت سیزدهم بیش از ۴۸۰ هزار میلیارد تومان کسری بودجه وجود داشت که با افزایش فروش نفت و وصول مطالبات نفتی این کسری را جبران کردیم. احیای دیپلماسی انرژی، رمز موفقیت شرکت ملی نفت ایران در زمینه صادرات نفت بوده که در این بین، درآمد نفتی کشور در سال ۱۴۰۱ نسبت به ۱۴۰۰ بیش از ۷۹ درصد افزایش داشته است که این موضوع اقتدار صنعت نفت را می‌رساند.

اقتدار در صنعت نفت که در گذشته تصور می‌شد تنها در تک‌ریم نشدن منابع انسانی خلاصه می‌شود، در دولت سیزدهم تبدیل به اقتدار اقتصادی کشور با افزایش فروش و صادرات نفت شده است.

ظرفیت تولید نفت ایران در ابتدای آغاز به‌کار دولت سیزدهم حدود ۲٫۲ میلیون بشکه بود و امروز به ۳ میلیون و ۱۰۰ هزار بشکه در روز رسیده است.

البته، تولید نفت سنتزی (مخلوطی از میعانات گازی و نفت سنگین ایران) از عوامل مهم در افزایش صادرات و مشتریان جدید است.

در ۲۰ ماه اخیر یک میلیون بشکه به تولید و صادرات نفت کشور افزوده‌ایم، همچنین شاهد امضای حجم زیادی از قراردادهای نفتی تعمیرات داخلی و خارجی در صنعت نفت بوده‌ایم، برای نمونه با توجه به ناترازی گازی در کشور، در طرح توسعه فاز ۱۱ پارس جنوبی به صورت زود هنگام قرار است تولید را با چهار حلقه چاه در این فاز آغاز کنیم، در عین حال قرار است در آینده نزدیک از این فاز تولید گاز داشته باشیم که این موضوع متأسفانه بیش از ۲۰

سال دست‌به‌دست شده بود. تا پایان امسال خبرهای خوبی از افزایش تولید نفت در میدان‌های مشترک به مردم اعلام خواهد شد زیرا تلاش کردیم که با همکاری شورای عالی تأمین و شورای عالی اقتصاد مشکلات پیمانکاران و سرمایه‌گذاران را با رفع بوروکراسی‌های (دیوان‌سالاری) اداری کاهش دهیم. توسعه میدان مشترک میدان آزادگان به‌صورت جامع را با توان بانک‌ها و شرکت‌های اکتشاف و تولید داخلی آغاز کرده‌ایم، شرکت به ثبت رسیده از سوی این بانک‌ها و شرکت‌ها تاکنون حدود ۱۸ همت سرمایه‌محدودی به ثبت رسانده‌اند و به‌زودی قرارداد توسعه این میدان به ارزش ۷ میلیارد دلار امضا خواهد شد. ذخایر قابل برداشت نفتی ایران تا اکنون حدود ۱۶۰ میلیارد بشکه است که برای افزایش تولید نفت و گاز در کشور باید برنامه‌ریزی مدونی داشته باشیم.

● یکی از برنامه‌های مهم این شرکت تمرکز بیشتر بر اکتشاف و توسعه است، در این خصوص چه برنامه‌هایی طراحی شده است؟

از گذشته دور ۱۰ بلوک اکتشافی در کشور معرفی شده بود، اما برای اکتشافات مرزی قائل نیستیم و کل کشور می‌تواند گستره اکتشافی باشد. در این دولت ۱۶ بلوک برای شروع فعالیت‌های اکتشافی تعیین شده که براساس شواهد این بلوک‌ها می‌تواند حدود ۱٫۲ میلیارد دلار نیاز سرمایه‌ای (برای مرحله اکتشاف) داشته باشد که ترجیح بر استفاده از قراردادهای اکتشاف و توسعه است و هر شرکت ایرانی و خارجی بتواند کار را انجام دهد، کار اکتشاف و توسعه را در اختیارشان قرار می‌دهیم.

بیش از ۷۰ درصد از ذخایر گاز و بیش از ۵۰ درصد از ذخایر نفت پس از پیروزی انقلاب اسلامی کشف شده، هرچند که خوشبختانه ذخایر شناخته‌نشده اکتشافی در کشور ما بسیار قابل توجه، زیاد و ارزنده است. مطالعات برای کشف ذخایر تازه نفت و گاز در کشور آغاز شده و بررسی‌های اولیه هم نشان می‌دهد این مطالعات می‌تواند برای کشور ما امیدوارکننده باشد. به دلیل اهمیت نفت و گاز، مطالعه‌ای بسیار دقیق، کار تحقیقاتی، مطالعاتی، زمین‌شناسی و... در کشور با همراهی

در حال حاضر بیش از ۶ هزار حلقه چاه حفاری کرده‌ایم و حدود ۷۳ درصد از توسعه در بخش گاز مربوط به پس از انقلاب بوده است، همچنین در توسعه میدان‌های نفتی ۵۳ درصد توسعه انجام شده پس از انقلاب بوده است. از زمان پیروزی انقلاب اسلامی تاکنون به ارزش بیش از یک هزار میلیارد دلار نفت صادر کرده‌ایم، در این زمینه بیش از ۸۰ درصد از تولید نفت کشور مربوط به دوران پس از پیروزی انقلاب اسلامی است. در شرایط فعلی، بخشی از زنجیره ارزش نفت باید در مسجده سلیمان ایجاد شود، زیرا مرحله دوم توسعه میدان مسجده سلیمان جدی است اما نیازمند مطالعات است.

در این زمینه تهاجمانه‌های امضا شده تا مطالعات آن انجام شود، همچنین مناطق نفت‌خیز نیز به موازات مطالعاتی در بحث ازدیاد برداشت انجام داده که در این زمینه به نظر می‌رسد تزریق آب به میدان مسجده سلیمان گزینه بهینه است.

● با توجه به برنامه‌های مهم شرکت ملی نفت ایران برای جذب سرمایه‌گذاری چه اقداماتی در این خصوص صورت گرفته است؟

امسال فرصت مناسبی است تا به‌عنوان الزام‌های رشد تولید، مبتنی بر توانمندی‌های شرکت‌های ایرانی و مشارکت بخش‌های خصوصی و بین‌المللی پیش برویم.

ما علاقه‌مندی خود را برای حضور شرکت‌های بین‌المللی اعلام می‌کنیم چون جمهوری اسلامی و صنعت نفت ایران به فناوری‌های ویژه‌ای در بخش‌های مختلف دست یافته است که شرکت‌های خارجی نیز به دنبال استفاده از آن هستند.

● فضای سرمایه‌گذاری برای حضور سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی فراهم است.

در اقی ۸ ساله ۱۶۰ میلیارد دلار پروژه نفت و گاز تعریف شده داریم که بخشی به فعالیت رسیده و در مرحله اجرا و برخی در جریان مذاکرات است.

بنابراین ظرفیت خالی این ۱۶۰ میلیارد دلار به گونه‌ای است که امکان حضور شرکت‌ها و سرمایه‌گذاران خارجی و ایرانی فراهم است. ما در شرکت ملی به دنبال افزایش سهم شرکت‌های ایرانی و خصوصی هستیم و حداکثرسازی سهم یافته‌ایم. باید از درآمد‌های نفتی سهم قابل‌ملاحظه‌ای را در مقایسه با گذشته برای استان‌های نفت‌خیز و گازخیز کشور اختصاص دهیم، زیرا اعتقاد داریم توسعه مناطق نفت‌خیز از جمله خوزستان باید یک توسعه متوازن باشد.

در شرکت ملی نفت ایران نگاه به اکتشاف یک برنامه یکصد ساله است و با توجه به ذخایر کنونی و تولیدی که داریم قادر هستیم با اطمینان تا یکصد سال آینده نفت و گاز تولید کنیم.

اکتشاف نفت منشأ تحولات اقتصادی و سیاسی واجتماعی درهه دنیا بوده است و اکتشاف نفت در ایران نیز آغازگر تحولات اقتصادی و سیاسی و گاه نظامی در ایران بود.

ما اکتشاف را در پهنه کشور به صورت حداکثری می‌بینیم و به اکتشاف متفاوت‌تر از تولید و توسعه نگاه می‌کنیم، چون ما در کل کشور باید بتوانیم سرمایه و درآمد و ثروتمان را بررسی کنیم و در این زمینه ذخایر شناخته‌نشده بسیاری داریم که باید از این ظرفیت استفاده و از این دارایی‌ها صیانت کنیم.

غفلت از دارا بودن و بررسی منابع، خلاف صیانت از مخازن است و در این زمینه به دنبال آن هستیم تا اکتشاف را در کشور حداکثری کنیم.

وقتی سخن از اکتشاف می‌کنیم، باید به تولید فکر کنیم، زیرا تولید یکی از مؤلفه‌های اثرگذار در تحولات کشورها بوده و در این زمینه آنچه حائز اهمیت است، نوع قراردادهاست که اکنون به آن توجه ویژه داریم. در حال حاضر بیش از ۶ هزار حلقه چاه حفاری کرده‌ایم و حدود ۷۳ درصد از توسعه در بخش گاز مربوط به پس از

انقلاب بوده است، همچنین در توسعه میدان‌های نفتی ۵۳ درصد توسعه انجام شده پس از انقلاب بوده است.

از زمان پیروزی انقلاب اسلامی تاکنون به ارزش بیش از یک هزار میلیارد دلار نفت صادر کرده‌ایم، در این زمینه بیش از ۸۰ درصد از تولید نفت کشور مربوط به دوران پس از پیروزی انقلاب اسلامی است.

در شرایط فعلی، بخشی از زنجیره ارزش نفت باید در مسجده سلیمان ایجاد شود، زیرا مرحله دوم توسعه میدان مسجده سلیمان جدی است اما نیازمند مطالعات است.

در این زمینه تهاجمانه‌های امضا شده تا مطالعات آن انجام شود، همچنین مناطق نفت‌خیز نیز به موازات مطالعاتی در بحث ازدیاد برداشت انجام داده که در این زمینه به نظر می‌رسد تزریق آب به میدان مسجده سلیمان گزینه بهینه است.

● با توجه به برنامه‌های مهم شرکت ملی نفت ایران برای جذب سرمایه‌گذاری چه اقداماتی در این خصوص صورت گرفته است؟

امسال فرصت مناسبی است تا به‌عنوان الزام‌های رشد تولید، مبتنی بر توانمندی‌های شرکت‌های ایرانی و مشارکت بخش‌های خصوصی و بین‌المللی پیش برویم.

ما علاقه‌مندی خود را برای حضور شرکت‌های بین‌المللی اعلام می‌کنیم چون جمهوری اسلامی و صنعت نفت ایران به فناوری‌های ویژه‌ای در بخش‌های مختلف دست یافته است که شرکت‌های خارجی نیز به دنبال استفاده از آن هستند.

● فضای سرمایه‌گذاری برای حضور سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی فراهم است.

در اقی ۸ ساله ۱۶۰ میلیارد دلار پروژه نفت و گاز تعریف شده داریم که بخشی به فعالیت رسیده و در مرحله اجرا و برخی در جریان مذاکرات است.

بنابراین ظرفیت خالی این ۱۶۰ میلیارد دلار به گونه‌ای است که امکان حضور شرکت‌ها و سرمایه‌گذاران خارجی و ایرانی فراهم است. ما در شرکت ملی به دنبال افزایش سهم شرکت‌های ایرانی و خصوصی هستیم و حداکثرسازی سهم یافته‌ایم. باید از درآمد‌های نفتی سهم قابل‌ملاحظه‌ای را در مقایسه با گذشته برای استان‌های نفت‌خیز و گازخیز کشور اختصاص دهیم، زیرا اعتقاد داریم توسعه مناطق نفت‌خیز از جمله خوزستان باید یک توسعه متوازن باشد.

در شرکت ملی نفت ایران نگاه به اکتشاف یک برنامه یکصد ساله است و با توجه به ذخایر کنونی و تولیدی که داریم قادر هستیم با اطمینان تا یکصد سال آینده نفت و گاز تولید کنیم.

ما اکتشاف را در پهنه کشور به صورت حداکثری می‌بینیم و به اکتشاف متفاوت‌تر از تولید و توسعه نگاه می‌کنیم، چون ما در کل کشور باید بتوانیم سرمایه و درآمد و ثروتمان را بررسی کنیم و در این زمینه ذخایر شناخته‌نشده بسیاری داریم که باید از این ظرفیت استفاده و از این دارایی‌ها صیانت کنیم.

غفلت از دارا بودن و بررسی منابع، خلاف صیانت از مخازن است و در این زمینه به دنبال آن هستیم تا اکتشاف را در کشور حداکثری کنیم.

وقتی سخن از اکتشاف می‌کنیم، باید به تولید فکر کنیم، زیرا تولید یکی از مؤلفه‌های اثرگذار در تحولات کشورها بوده و در این زمینه آنچه حائز اهمیت است، نوع قراردادهاست که اکنون به آن توجه ویژه داریم. در حال حاضر بیش از ۶ هزار حلقه چاه حفاری کرده‌ایم و حدود ۷۳ درصد از توسعه در بخش گاز مربوط به پس از

انقلاب بوده است، همچنین در توسعه میدان‌های نفتی ۵۳ درصد توسعه انجام شده پس از انقلاب بوده است.

از زمان پیروزی انقلاب اسلامی تاکنون به ارزش بیش از یک هزار میلیارد دلار نفت صادر کرده‌ایم، در این زمینه بیش از ۸۰ درصد از تولید نفت کشور مربوط به دوران پس از پیروزی انقلاب اسلامی است.

در شرایط فعلی، بخشی از زنجیره ارزش نفت باید در مسجده سلیمان ایجاد شود، زیرا مرحله دوم توسعه میدان مسجده سلیمان جدی است اما نیازمند مطالعات است.

در این زمینه تهاجمانه‌های امضا شده تا مطالعات آن انجام شود، همچنین مناطق نفت‌خیز نیز به موازات مطالعاتی در بحث ازدیاد برداشت انجام داده که در این زمینه به نظر می‌رسد تزریق آب به میدان مسجده سلیمان گزینه بهینه است.

